

POSTANOWIENIE

Dnia 2 czerwca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Kuźniar (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Maciej Pacuda

SSN Romualda Spyt

w sprawie z wniosku J. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w .o wysokość kapitału początkowego,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 2 czerwca 2017 r.,

zażalenia wnioskodawcy na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 15 marca 2016 r., sygn. akt III AUa .../15,

uchyla zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 15 marca 2016 r., III AUa 1615/15, Sąd Apelacyjny w[...] odrzucił apelację J. S. (dalej: „skarżący” i „wnioskodawca”) od wyroku Sądu Okręgowego w L. z dnia 8 czerwca 2015 r., którym Sąd ten zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (dalej: „organ rentowy”) z dnia 28 kwietnia 2014 r. (w której ustalono wysokość kapitału początkowego skarżącego na kwotę 132.485,10 zł) oraz od decyzji z dnia 28 maja 2014 r., (podwyższającej wysokość kapitału początkowego do kwoty 135.923,13 zł), w ten sposób, że ustalił wysokość kapitału początkowego na kwotę 154.166,76 zł przy przyjęciu wskaźnika wysokości podstawy wymiaru w wysokości 99,53% (wyliczonego z lat 1973-1983), stwierdzając również, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za

opóźnienie w ustaleniu wysokości kapitału początkowego. Sąd Okręgowy uznał, że ze względu na brak konkretnych danych co do stawek i sposobu naliczania nie było możliwe ustalenie wysokości wynagrodzenia skarżącego w spornym okresie z uwzględnieniem otrzymywanego przez niego wynagrodzenia akordowego.

W apelacji wnioskodawca zaskarżył w całości wyrok Sądu Okręgowego wnosząc o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, zarzucając naruszenie przepisów postępowania – art. 233 k.p.c. poprzez nie rozważenie całości materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie i błędne ustalenie stanu faktycznego, polegające na przyjęciu do wyliczenia wynagrodzenia stawki godzinowej, podczas gdy ze zgromadzonego materiału dowodowego wynikało, że skarżący miał wynagrodzenie liczone według stawki akordowej.

Sąd Apelacyjny odrzucił skargę jako niedopuszczalną bo wniesioną od orzeczenia nieistniejącego (art. 370 § 1 k.p.c.). W ocenie Sądu Apelacyjnego w zaskarżonym wyroku ustalono wysokość kapitału początkowego, nie oddalając odwołania w pozostałej części, a zatem skarżący mógł złożyć wniosek o uzupełnienie wyroku Sądu pierwszej instancji, czego nie uczynił.

Zażalenie na powyższe postanowienie wniósł skarżący, zarzucając naruszenie art. 373 zdanie 1 k.p.c. w związku z art. 370 k.p.c. poprzez odrzucenie apelacji podczas gdy żadna okoliczność objęta hipotezą art. 370 k.p.c. nie zaistniała, skoro Sąd Okręgowy orzekł o wysokości kapitału początkowego uwzględniając wynagrodzenie kwotowe, zaś odwołanie opierało się na żądaniu obliczenia kapitału początkowego na podstawie wynagrodzenia akordowego. W oparciu o powyższe skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu celem rozpatrzenia apelacji oraz zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Jedna z podstaw wskazanych w zażaleniu okazała się wystarczającą do uwzględnienia sformułowanego w nim żądania. Zgodnie z art. 373 k.p.c. sąd drugiej instancji odrzuca na posiedzeniu niejawnym apelację, jeżeli ulegała ona odrzuceniu przez sąd pierwszej instancji. Sąd pierwszej instancji, zgodnie z art. 370 k.p.c.

odrzuca na posiedzeniu niejawnym apelację spóźnioną, nieopłaconą lub z innych przyczyn niedopuszczalną, jak również apelację, której braków strona nie uzupełniła w wyznaczonym terminie. Sąd Apelacyjny wskazał, powołując się na utrwalone orzecznictwo Sądu Najwyższego, że wśród innych niż wyżej wymienione przyczyn niedopuszczalności apelacji, zawarty jest również brak rozstrzygnięcia w sentencji orzeczenia w przedmiocie stanowiącym podstawę apelacji. W takiej sytuacji apelacja podlega odrzuceniu z powodu braku substratu zaskarżenia.

Zaprezentowane stanowisko należy podzielić na gruncie ustaleń prawnych, jednak możliwość zastosowania wskazanej konstrukcji jest uzależniona od stanu faktycznego danej sprawy. W ocenianej sprawie odwołanie obejmowało dwie decyzji organu rentowego dotyczące sposobu ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne, stanowiącej składową wskaźnika wysokości podstawy wymiaru, który z kolei służy do obliczenia wysokości kapitału początkowego. Akordowy sposób ustalenia wynagrodzenia, stanowiącego podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne został wskazany przez skarżącego jako najkorzystniejszy. Sąd Okręgowy w sentencji wyroku stwierdził wprost, że „nie było natomiast możliwe ustalenie wysokości wynagrodzenia skarżącego w spornym okresie z uwzględnieniem otrzymywanego przez niego wynagrodzenia akordowego. Brak jest bowiem konkretnych danych odnośnie stawek tego akordu i sposobu jego rozliczania”. Sąd pierwszej instancji ustalił jednocześnie wyższy niż w zaskarżonych decyzjach wskaźnik wysokości podstawy wymiaru, co miało wpływ na podwyższenie kapitału początkowego, nie stanowiło jednak o uwzględnieniu odwołania skarżącego w całości, co wyraźnie wynika z uzasadnienia wyroku. Rozważając znaczenie umieszczenia istoty rozstrzygnięcia o przedmiocie sporu w uzasadnieniu, nie zaś wprost w sentencji wyroku należy zwrócić uwagę na m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 marca 2016 r., I UZ 40/15 (niepublikowane), w którym stwierdzono, że chociaż powagą rzeczy osądzonej (art. 366 k.p.c.) objęta jest w zasadzie jedynie sentencja wyroku, a nie jego uzasadnienie, zwracając jednocześnie uwagę, że powaga rzeczy osądzonej rozciąga się również na motywy wyroku w takich granicach, w jakich stanowią one konieczne uzupełnienie rozstrzygnięcia, niezbędne dla wyjaśnienia jego zakresu. W rzeczonyj sprawie Sąd Okręgowy nie wypowiedział się bezpośrednio w sentencji

wyroku co do możliwości obliczenia kapitału początkowego w sposób wskazany w odwołaniu od decyzji, jednak uczynił to wprost w przytoczonym fragmencie uzasadnienia. Sąd nie wyartykułował w sentencji zapatrywania na wskazany przez skarżącego sposób ustalenia wysokości wynagrodzenia, jednakże wniosek o uzupełnienie wyroku nie był niezbędny, gdyż zakres rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego nie budzi wątpliwości.

Tym samym przesłanka niedopuszczalności apelacji, na której oparł swoje rozstrzygnięcie Sąd Apelacyjny nie wystąpiła.

Z powyższego względu, Sąd Najwyższy na podstawie art. 394¹ § 3 w związku z art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. uchylił zaskarżone postanowienie i przekazał sprawę Sądowi Apelacyjnemu celem rozpoznania apelacji.

Sąd Najwyższy nie orzekł o kosztach postępowania zażaleniowego, dzieląc stanowisko wyrażone w postanowieniu z dnia 8 września 2010 r., II CZ 67/10 (LEX nr 1380906), w którym zaprezentowano pogląd, że w postanowieniach rozstrzygających kwestie incydentalne nie orzeka się w ogóle o zwrocie kosztów tych postępowań, następuje to dopiero w orzeczeniu kończącym całe postępowanie, koszty postępowania incydentalnego ponosi zaś strona, która ostatecznie przegrała sprawę (por. także postanowienia z dnia 10 października 2007 r., II PZ 36/07, OSNP 2008 nr 21-22, poz. 319 oraz z dnia 3 marca 2011 r., II UZ 6/11, LEX nr 846583 i powołane w nich orzeczenia).